

VIZI E. SZILVESZTER AZ MTA ÚJ ELNÖKE

Vizi E. Szilveszter akadémikust, egyetemi tanárt – aki lapunk szerkesztőbizottságának is elnöke – a Magyar Tudományos Akadémia 170. közgyűlése 2002. május 7-én elnökké választotta.

A délelőtti, zárt ajtók mögött tartott titkos szavazás megkezdése előtt Glatz Ferenc levezető elnök, az MTA eddigi vezetője bejelentette: a közgyűlés határozatképes, az ülésen 413 voksolásra jogosult tudós jelent meg.

Az Akadémia új elnöke az MTA I-nek nyilatkozva megtiszteltetésnek nevezte, hogy akadémikus és köztestületi tudós társai bizalmából oly sok kiváló előd után a nagy múltú nemzeti Akadémia elnöke lehet.

Vizi E. Szilveszter meggyőződését fejezte ki, hogy csak a tudást igénylő, a tudományok iránt fogékony, az innovációra is érzékeny társadalom lesz versenyképes a XXI. század Európájában, amelyben, mint mondta, a tudomány a formáló erő. Rámutatott arra, hogy Magyarország az Európai Unióban csak akkor foglalhat el méltó helyet, ha itthon is felértékelődik a jól képzett „magyar szürkeállomány”, és megnő a magyar tudóstársadalom, az alkotó értelmiségiek szerepe.

A jövőt illetően elmondta: az Akadémiának támogatnia kell, hogy köztestületi tagjai, sőt a magyar tudományosság valamennyi résztvevője a valódi értékek megteremtése mellett a múlt értékeinek megőrzését is szorgalmazza. Lényegesnek tartja azt is, hogy az országos szervekkel, valamint az illetékes minisztériumokkal együttműködve meggyőzzék a politikai döntéshozókat: az ország stratégiai érdeke a kutatás és fejlesztés számára biztosított anyagi források további emelése. Ugyancsak fontosnak nevezte az Akadémia nemzetközi kapcsolatainak fejlesztését, hiszen, mint mondta, a magyar tudományosság Európa és a világ tudományosságával szerves összefüggésben van.

MEGALAKULT A MAGYAR SZAKÍRÓK SZÖVETSÉGE (MSZSZ)

Szakíróink szakmai és nyelvi követelményekkel egyaránt szembesülnek. A szorosan specializálódott magyar szakírók, többségükben kutatók, új eredményeiket – a jobb információterjesztés, de minősítésük érdekében is – főleg angol nyelven és autentikus külföldi szakfolyóiratokban közlik; ily módon műveiket nemzetközi szakmai-nyelvi megmérettetésnek vehetik alá. A magyar nyelvi általános szakírók a tudomány, a szak-, illetve a foglalkozási ágak, a hitélet, a politika, a sport stb. általános és speciális ismeretanyagait a magyar anyanyelvű tömegek felé terjesztik. Ezzel fontos szerepet vállalnak az ország minden irányú fejlődésében. Napjainkban a sok száz hazai szakterület elérhető, ajánlott vagy elsajátításra megkövetelt, írott ismeretanyaga szakmailag és nyelviileg egyaránt rendkívül heterogén minőségű. E tény akár elsődleges oka is lehet a tudományokban, szakmákban, munkakörökben, mezőgazdasági, illetve ipari ágazatokban stb. ténylegesen felmérhető, nem jelentéktelen szintkülönbségeknek.

Minthogy a szakismeretek és a szaknyelv fejlődése megbonthatatlan egységben halad, szakíróinkra a kiegyenlített fejlődés kibontakoztatása érdekében fokozódó nyomás nehezedik. Nyelvészeink napirendre tűzték a szaknyelvművelés intézményesítését, szakszókincsünk nagyságának felmérését, a szaknyelvi nyelvújítást és az idegen nyelvi hatások méréséklését, valamint rámutattak a magyar szakmai anyanyelv fogalmának szükségességére. Ugyanakkor a szakterületek képviselői részéről sürgető igény jelentkezik a szakismereti irodalom elmaradott részterületeinek folyamatos modernizálására; az ismeretközlésben a nyelvi tisztaság, a viszonylagos egyszerűség és a könnyű érthetőség követelményeinek betartására; a magyar szakírói tevékenység országos és valamennyi szakterületet átfogó, koordinált megszervezésére csakúgy, mint a nagyon (bár nem mindenkinek) hiányzó szigorú szakmai-nyelvi kritikai fórumok megteremtésére. E feladatok megvalósítására tett első erőfeszítések egybeesnek a küszöbönálló EU-csatlakozásunkkal életre kelt nyelvvédő civil szervezetek lelkes tevékenységével, a magyar nyelv védelmében megindult parlamenti tanácskozásokkal és a határon túli magyar szakírók alkotni akarásával. Végül is ez az együtthatás hozta lépéskényszerbe a magyar szakírói társadalmat: 1999-ben, ha késéssel is, kezdetét vehette a Magyar Szakírók Szövetsége megalakulásának közvetlen előkészítése.

Az MSZSZ megalakulásának előkészítése mintegy két évet vett igénybe. Az országos és a határainkon túl élő, ott nemzeti nyelvünk fennmaradásában, továbbfejlesztésében, különösen pedig a kisebbségben élő magyar ifjúság szakképzésében nélkülözhetetlen szerepet betöltő szakírókra is kiterjedő szervezőmunkában a felelős szerepet magam vállaltam. E tevékenységben nélkülözhetetlen segítséget nyújtottak Kecskés Mihály professzor, a Magyar Professzorok Világtanácsának elnöke, továbbá e tanács titkára, Benda István kollégánk és a Tanács adminisztratív dolgozói.

Az MSZSZ legfontosabb rövid távú célkitűzései

- a) A humán-, a természet- és a műszaki tudományok, a hitélet, a foglalkozási körök, a művészetek, a honvédelem, az írott és elektronikus sajtó stb. szaknyelveinek és ezek nagyszámú változatainak feltérképezése, képviselőitek egyesületi szintű kiépítése, folyamatos fejlesztésük, lehetőleg egységes és a Magyar Tudományos Akadémia nyelvtudományi fórumaival egyeztetett szempontok szerinti megszervezése.
- b) A magyar szakírói társadalom központjának és e központ működési feltételeinek megteremtése (az adminisztratív nyilvántartás és ügyintézés személyi és elhelyezési körülményeinek biztosítása, gyűlésterem, konvencionális és digitális szakkönyvtár, az elektronikus hírközlés és információátvitel eszközeivel felszerelt dolgozószobák, vidéki alkotóház stb.). Szakmai pályázatok, ösztöndíjak, jutalmazások, a külföldi kapcsolattartás stb. rendszereinek kidolgozása és megvalósítása. Az egyesületi élet megszervezése (titkárság, valamint speciális szakterületi, etikai, fegyelmi, pénzügyi ellenőrzési, minisztériumi összekötő stb. bizottságok létrehozása).

c) Együttműködés a szépirodalom társadalmi szervezeteivel és személyes képviselőivel a szaknyelvi normák általános elfogadtatására és korrekt használatára a szépirodalom területén is.

A Magyar Szakírók Szövetségének, Mádl Ferenc, a Magyar Köztársaság elnöke jelképes védnökségével megtartott, ünnepélyes alakuló ülésére 2001. június 12-én, a nagyváradi Lorántffy Zsuzsanna Egyházi Konvent Múzeum-termében került sor. Nagyváradra azért esett a választásunk, mert azt is nyomatékkal hangsúlyozni szándékoztunk, hogy nemcsak Erdély magyar kultúrája szorul az anyaország támogatására, de a XXI. század Magyarországnak megújuló szellemisége sem bontakozhat ki a Királyhágó mentén és az azon (az „erdőn”) túli területeken élő magyar értelmiség részvétele és segítsége nélkül. Az ülést Kovács Béla professzor, a Partiumi Egyetem rektora vezette. Vizi E. Szilveszternek, az MTA elnökének, Ritoók Zsigmond akadémikusnak és Nagy-Tóth Ferencnek, az MTA külső tagjának elhangzott előadását a Magyar Tudomány e számában olvashatjuk, míg Szabó István Mihály előadását a 2001/6. szám közölte. Szilágyi Pál professzornak (Kolozsvár) A magyar szaknyelv használatának és fejlesztésének lehetőségei a romániai magyar felsőoktatásban című, kitűnő összefoglalója később és más helyen jelenik meg. A résztvevők egyhangúan fogadták el az MSZSZ feladatkörére és célkitűzéseire javasoltakat, egyetértettek a legfőbb védnökök, a szellemi védnöki intézmények, az alapító tagok és az ideiglenes vezetőség ismertetett névsorával. Végül Benda István, a Magyar Professzorok Világtanácsának titkára az MSZSZ alapítólevelét olvasta fel, melyet aláírásával három példányban 40 jelenlévő hitelesített.

A Magyar Szakírók Szövetségének vezetősége 2001. december 19-én az MTA Elnöki Tanácstermében ülést tartott, melyen megválasztották a Szövetség szűkebb körű Vezetőségének továbbá Intéző Bizottságának tagjait: Tiszteletbeli elnök: *Fábián Pál* egyetemi tanár. Elnök: *Ritoók Zsigmond* akadémikus. Társelnökök: *Hámori József* akadémikus, *Makovecz Imre*, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke, *Michelbergel Pál* akadémikus, *Vizi E. Szilveszter* akadémikus. Társelnök a határon túli magyar szakírók részéről: *Nagy-Tóth Ferenc* az MTA külső tagja (Kolozsvár). Főtitkár: *Bősze Péter* egyetemi tanár. Titkárok: *Grétsy Zsombor* orvos-szerkesztő, *Nagy Tibor* vegyész-szerkesztő. Az Intéző Bizottság tagjai: *Balázs Géza* egyetemi docens, *Beck Mihály* akadémikus, *Bertók Lóránd* egyetemi tanár, *Dános Kornél* int. igazgató. *Grétsy László* főiskolai tanár, *Keszler Borbála* egyetemi tanár, *Kiss József* int. igazgató, *Kovács Magdolna* főiskolai tanár, *Nagy Gusztáv* író és műfordító, *Szabó István Mihály* akadémikus.

Szabó István Mihály
Forrás: *Magyar Tudomány*, 2002/2.

A MEDINFO PÁLYÁZATOT NYERT

Tájékoztatjuk önöket, hogy az Országos Egészségügyi Információs Intézet és Könyvtár (MEDINFO) elnyerte a Miniszterelnöki Hivatal Informatikai Kormánybiztossága által 2001. őszén kiírt „A magyar nyelvi informatikai technológiák fejlesztésének és alkalmazásának támogatása” című pályázatot, amelyet egy, az egészségügyi-orvostudományi terület szakirodalmának feltárását szolgáló – széles körű szakmai megegyezésen alapuló –, rendszerezett, egységesített fogalomtár megalkotása érdekében pályázott meg.

A pályázati kiírás elsődleges követelménye volt, hogy a szakmai vita az intézet honlapján folyamatosan bemutatásra kerüljön (www.medinfo.hu).

A pályázatban vállaltak elkészítése 2001 őszétől 2002 decemberéig, összesen nyolc szakaszból áll, amelyek a következők:

1. Az első szakaszban elkészült a nyolc rész tanulmányból álló tanulmánykötet, amely a hazai szakirodalom feltárásának jelenlegi helyzetéről, a hazai és a külföldi tapasztalatokról, a tapasztalatok elemzéséről, a tennivalókat illető következtetésekről szól. Ez 2002. február 21-től a www.medinfo.hu/forum/forum.html címen a honlapunkon is megtekinthető.
2. 2002 márciusától az e célra tervezett levelező szoftver alkalmazásával vitafórumot hoztunk létre az intézet honlapján, elkülönítve a medinfo.my.hu címen az elemző tanulmányban felvetett kérdések széles szakmai vitára bocsátása érdekében.
3. és 4. Az elkülönített honlapot 2002. december végéig működtetjük, a szakmai véleményeket folyamatosan gyűjtjük, elemezzük, majd újabb, eldöntendő kérdéseket fogalmazunk meg.
5. A beérkezett javaslatok alapján egy orvostudományi és egy egészségügyi témakör teljes fogalomrendszerét dolgozzuk ki.
6. A kiválasztott két témakörnek a Magyar Orvosi Bibliográfiában fellelhető 1998–2001 közötti gyarapodását tárgyszavazzuk, a javasolt tartalmi feltárási fogalmakkal.
7. A kiválasztott témakörök tárgyszavakkal ellátott anyagát és a tartalmi feltáráshoz használt információkereső-nyelvet ismét bemutatjuk a honlapon.
8. A szakmai és a felhasználói vélemények ismételt ütköztetése és elemzése után a modellkísérlet tapasztalatait feldolgozzuk, a jövőre vonatkozó tennivalókat megfogalmazzuk. Kérjük, hogy a magyar egészségügyi-orvostudományi szakterület egységes fogalomtárának megalkotása érdekében, szakmai véleményükkel, tanácsaikkal, észrevételeikkel folyamatosan segítsék munkánkat!

Fáradozásaikat ezúton is hálásan köszönjük.

Budapest, 2002. június

Szekeres Zsuzsanna
könyvtárigazgató

Dr. Kincses Gyula
mb. főigazgató